

„Złap wiatr w pomorskie żagle wiedzy”

*Informacja dodatkowa dla szkół podstawowych zakwalifikowanych
do projektu „Pomorskie – dobry kurs na edukację.*

Kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów w regionie poprzez edukację morską.”

Projekt realizowany w ramach POKL 2007-2013, Priorytet IX: *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*, Poddziałania 9.1.2: *Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych*. Termin realizacji: *kwiecień 2012 r. – wrzesień 2014 r.*

Projekt realizowany w partnerstwie:

Lider projektu: *DES UMWP*

Partnerzy:

Fundacja Navigare Mateusza Kusznierewicza (w zakresie szkół podstawowych)

Liga Morska i Rzeczna (w zakresie gimnazjum)

I. Cel główny projektu

Rozwój kompetencji kluczowych uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjów z terenu województwa pomorskiego poprzez realizację programów rozwojowych w obszarze edukacji morskiej.

II. Cele szczegółowe projektu:

- Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół podstawowych i gimnazjów województwa pomorskiego poprzez realizację programów rozwojowych w obszarze edukacji morskiej.
- Zwiększenie umiejętności wykorzystania w praktyce wiedzy nabytej w szkole.
- Zwiększenie świadomości poczucia tożsamości regionalnej.

III. Działania merytoryczne w projekcie:

Działania systemowe realizowane w ramach projektu pozwolą wpłynąć zarówno na rozwój kompetencji kluczowych uczniów, budowanie poprzez edukację morską tożsamości regionalnej i makroregionalnej, jak i na zmniejszenie barier w rozwoju uczniów związanych z ich statusem i miejscem zamieszkania.

W ramach projektu zostanie opracowany **pomorski program edukacji morskiej**. Program ma zawierać spójną koncepcję pracy z dziećmi i młodzieżą, której celem powinno być rozbudzenie w młodzieży pasji do żeglarstwa, zainteresowania morzem a jednocześnie **kształtowanie kompetencji kluczowych**, zwłaszcza takich jak:

- matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- społeczne i obywatelskie,
- inicjatywność i przedsiębiorczość,
- świadomość i ekspresja kulturalna.

Działania w ramach projektu systemowego *Pomorskie – dobry kurs na edukację. Kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów w regionie poprzez edukację morską* będą nową propozycją w ofercie edukacyjnej szkół, łączącą teorię z wykorzystaniem nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce.

IV. Działania skierowane do uczniów szkół podstawowych

1. dodatkowe zajęcia pozalekcyjne prowadzone metodą projektu w obszarze edukacji morskiej (odpowiedzialny Lider – DES UMWP)
2. dodatkowe zajęcia pedagogiczno-psychologiczne oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego (Lider – DES UMWP)
3. warsztaty edukacyjne (warsztaty wyjazdowe, będące dopełnieniem zajęć pozalekcyjnych) (Lider – DES UMWP)
4. praktyczne zajęcia żeglarskie (Partner – Fundacja Navigare)
5. obozy żeglarskie (Partner – Fundacja Navigare)
6. edukacyjno-żeglarskie pikniki naukowe (Partner – Fundacja Navigare)

Ad.1. Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne prowadzone metodą projektu w obszarze edukacji morskiej

W dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych będą uczestniczyć uczniowie klas V szkoły podstawowej. W każdej szkole zostanie utworzonych do 3 grup projektowych złożonych z maksymalnie 9 uczniów, którzy pod opieką nauczyciela, będą realizować projekty uczniowskie dotyczące tematyki morskiej.

W ciągu roku zaplanowano **8 spotkań po 2 godz. lekcyjne na każdą grupę**.

Początek zajęć pozalekcyjnych planowany jest na przełom października/listopada (termin rozpoczęcia zajęć związany jest z terminami ogłoszenia przetargu na nauczycieli do prowadzenia zajęć).

Zajęcia będą prowadzone zgodnie z wytycznymi zawartymi w **pomorskim programie edukacji morskiej** opracowanym specjalnie na potrzeby projektu edukacji morskiej.

Zajęcia pozalekcyjne prowadzone będą **metodą projektu**, tematy projektów uczniowskich dotyczyć będą edukacji morskiej, a nauczyciel opiekujący się grupą uczniów będzie ukierunkowywał swoje działania na rozwój kompetencji kluczowych ucznia.

Nauczyciele prowadzący zajęcia będą mogli korzystać ze wsparcia w postaci konsultacji z ekspertami od metody projektu i edukacji morskiej, przygotowany zostanie również specjalny moduł szkoleniowy dla nauczycieli.

Połączenie metody projektu oraz tematyki morskiej pozwoli w skuteczny oraz atrakcyjny dla ucznia sposób rozwijać kompetencje kluczowe. Tematy, które będą realizowane podczas zajęć będą dostosowane do wieku i możliwości uczniów. Treści, które uczeń będzie poznawać podczas zajęć będą dla niego atrakcyjne, niejednokrotnie zupełnie nowe, pomimo, że związane z regionem, w którym mieszka, również wzmacniające jego poczucie tożsamości regionalnej.

Z nauczycielem, który będzie prowadził zajęcia pozalekcyjne metodą projektu (**szkolnym opiekunem grup projektowych**) zostanie podpisana przez Lidera (DES UMWP) umowa cywilno-prawna. Nauczyciele będą wybierani z zachowaniem trybu konkurencyjnego zgodnego z Prawem Zamówień Publicznych (przetarg). Wskazane jest posiadanie przez nauczyciela **doświadczenia w pracy metodą projektu**.

Do zadań szkolnego opiekuna grup projektowych będzie należeć:

- prorowadzenie zajęć pozalekcyjnych metodą projektu,
- udział wraz z uczniami oraz opieka nad uczniami w trakcie praktycznych zajęć żeglarskich oraz warsztatów edukacyjnych (zajęcia jednodniowe wyjazdowe),
- sprawozdawczość i ewaluacja działań w ramach projektu,
- monitorowanie osiąganych przez uczniów biorących udział w projekcie rezultatów.

Informacje o rozpoczęciu naboru nauczycieli na szkolnych opiekunów projektu zostaną przekazane organom prowadzącym oraz dyrektorom szkół po ogłoszeniu przetargu (planowany na połowę września) przez Departament Edukacji i Sportu UMWP.

Treści kształcenia, które będą realizowane na zajęciach pozalekcyjnych będą obejmować 5 następujących grup tematycznych: Morze Bałtyckie, Mieszkańcy krajów nadbałtyckich, Wisłą do Gdańska, Skarby Bałtyku, Żegluj że żeglarzu).

Rozszerzony opis realizacji poniższych treści kształcenia zostanie umieszczony w pomorskim programie edukacji morskiej.

Przykładowe treści kształcenia:

Grupa tematyczna 1.

Morze Bałtyckie:

- opisanie położenia Morza Bałtyckiego, wyspy, zatoki, cieśniny, typy wybrzeży,
- wyróżnienie atrakcji wybrzeża Morza Bałtyckiego,
- charakterystyka właściwości fizycznych i chemicznych wody morskiej (temperatura wody morskiej, ruchy wody morskiej, zróżnicowanie zasolenia wód Bałtyku),
- opis zasolenia Morza Bałtyckiego, Śródziemnego i Norweskiego – przedstawienie podobieństwa i różnic,

Grupa tematyczna 2

Mieszkańcy krajów nadbałtyckich:

- wyróżnienie krajów położonych nad Morzem Bałtyckim
- charakterystyka mieszkańców krajów nadbałtyckich – języki, tradycje, architektura, style życia, literatura, muzyka dawna i współczesna, zwyczaje
- przygotowanie przepisów tradycyjnych potraw mieszkańców krajów nadbałtyckich i przygotowanie potraw według tych przepisów
- napisanie listu do kolegi, koleżanki zamieszkujących wybrany kraj nadbałtycki
- prezentacja tradycyjnych imion krajów nadbałtyckich
- przedstawienie wyprawy drogą wodną z Gdańska do Wilna
- wyjaśnienie jak powstał bursztyn
- przedstawienie kultury bursztynu

Grupa tematyczna 3

Wisła do Gdańska:

- opis genezy Dłty Wisły
- charakterystyka Wisły jako szlaku wodnego dawniej i obecnie
- opis portu morskiego w Gdańsku
- przedstawienie portu morskiego dawniej i obecnie
- opis bałtyckich szlaków morskich
- prezentacja dawnych statków morskich
- opis nowoczesnych statków morskich
- charakterystyka latarni morskich na polskim wybrzeżu bałtyckim
- opis znaczenia portów morskich w gospodarce Pomorza
- Przeprowadzenie wywiadu z człowiekiem morza

Grupa tematyczna 4

Skarby Bałtyku:

- charakterystyka fauny i flory Morza Bałtyckiego
- opis rybołówstwa na Bałtyku
- przedstawienie przepisów na potrawy z ryb i wykonanie wybranych potraw
- opis skarbów Bałtyku: muszelek i bursztynu
- opisanie bogactw mineralnych pozyskiwanych z dna Morza Bałtyckiego i ich zastosowania
- określenie zadań oraz osiągnięć archeologii podwodnej

- wyprawa po skarby ukryte na dnie Bałtyku

Grupa tematyczna 5

Żegluj że żeglarzu:

- przedstawienie historii żeglarstwa w Polsce
- prezentacja typów żaglowców
- zaprojektowanie i wykonanie jachtu marzeń
- nauka piosenek żeglarskich
- przedstawienie żeglarskich obyczajów
- przedstawienie specyfiki sportów wodnych
- opis znanych polskich żeglarzy i ich osiągnięć
- przedstawienie trasy wycieczki po Morzu Bałtyckim
- przeprowadzenie wywiadu z żeglarzem
- wyznaczanie kierunków głównych i pośrednich oraz azymutu
- określenie w jaki sposób żeglarze określają położenie jachtu na morzu
- opisanie pogody na morzu i jej przewidywanie jej zmian

Przykładowe umiejętności uczniów, które będą kształtowane podczas realizacji projektów uczniowskich:

- czytanie, kreatywność, planowanie, organizowanie, analizowanie, współpraca w zespole, rozwiązywanie problemów, wyszukiwania informacji, prezentacja informacji, itd.

W ramach powyższych grup tematycznych **uczniowie** wraz z nauczycielem wybiorą zagadnienie i **sformułują temat swojego projektu**, który będą realizować na zajęciach pozalekcyjnych.

Przykładowe tematy projektów uczniowskich:

- „Dlaczego łódka pływa?”
- „Czy można przewidzieć pogodę na morzu?”
- „Czy to dobrze, że Polska ma dostęp do morza?”
- „Najsłynniejsi polscy żeglarze”, ...itd.

Jedna grupa uczniów będzie realizować od 1-go do 2 tematów projektów przez 8 spotkań 2-godzinnych (lekcyjnych).

Realizacja projektu powinna kończyć się „produktem”, czyli materialnym „efektem”, który będzie mógł być łatwo wykorzystywany w czasie końcowego pokazu. Mogą to być:

- e. album ilustrowany zdjęciami, wykresami, szkicami, mapkami, relacjami pisemnymi
- f. plakat, collage, inna forma plastyczna, fotografie
- g. broszura, ulotka, gazetka
- h. prezentacja komputerowa
- i. prezentacja multimedialna, strona internetowa
- j. model zjawiska, makieta z opisem
- k. film, nagranie dźwiękowe
- l. szkolna lub międzyszkolna wystawa, festiwal, „targowisko” prac uczniów
- m. wspólny raport z przeprowadzonego badania
- n. edukacyjna gra plenerowa (uliczna lub szkolna).

Sprawozdanie z realizacji projektu przygotowane przez uczniów pod opieką nauczyciela (przekazane w formie elektronicznej) weźmie udział w **konkursie projektów**. Najlepsze grupy projektowe zostaną nagrodzone udziałem w **wakacyjnym obozie żeglarskim**.

W obozie żeglarskim weźmie udział 500 uczniów.

Ad. 2. Dodatkowe zajęcia pedagogiczno-psychologiczne oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego

Na każdą grupę uczniów przypada po 2 godz. - zajęć pedagogiczno-psychologicznych oraz 2 godz. – zajęć doradztwa edukacyjno-zawodowego. Zajęcia będą realizowane w II semestrze roku szkolnego 2012/2013. Na prowadzenie powyższych zajęć zostanie przeprowadzony przetarg. W tematyce zajęć zostaną uwzględnione w miarę możliwości potrzeby szkół wykazane w programach rozwojowych szkół.

Ad.3. Warsztaty edukacyjne - edukacyjne warsztaty wyjazdowe, będące dopełnieniem zajęć pozalekcyjnych prowadzonych metodą projektu.

Warsztaty edukacyjne będą się odbywać się w instytucjach związanych z edukacją morską i będą uzupełnieniem tematów realizowanych podczas zajęć pozalekcyjnych metodą projektu oraz praktycznych zajęć żeglarskich. Uczniowie podczas wykonywania eksperymentów, pomiarów i badań poznają praktyczne zastosowanie umiejętności i wiedzy, które nabędą podczas pozostałych form zajęć. Tematyka warsztatów obejmować będzie wiedzę z kilku dziedzin (historia, matematyka, informatyka, przyroda), a także dziedzictwo kulturowe regionu.

Na każdą grupę uczniów przypada jeden wyjazd na warsztaty edukacyjne, w tym moduł warsztatowy w wymiarze 3 x 45 min (lekcja muzealna, warsztaty w pracowniach

i laboratoriach). Uczniom podczas warsztatów towarzyszą nauczyciele (opiekunowie szkolnych grup projektowych). Transport zapewniony w ramach projektu.

Realizacja warsztatów: II semestr roku szkolnego 2012/2013

Ad. 4. Praktyczne zajęcia żeglarskie *(odpowiedzialny Partner – Fundacja Navigare)*

Dla każdej grupy uczniów przewidziano jednodniowe praktyczne zajęcia żeglarskie. Dzień spędzony na łódce ma pokazać praktyczne aspekty wykorzystania zagadnień szkolnych w żeglarskim, ma dać również możliwość poszerzenia wiedzy oraz być pierwszym krokiem do zdobycia praktycznej wiedzy żeglarskiej. Tematy zajęć będą nawiązywać w miarę możliwości do tematów zajęć pozalekcyjnych oraz warsztatów edukacyjnych.

Przeszkolona kadra żeglarska w ciągu całego dnia zajęć będzie maksymalnie skoncentrowana na połączeniu aspektów żeglarskich z zagadnieniami związanymi z nabywaniem i wykorzystywaniem kompetencji kluczowych, oraz na wsparciu uczestników z zakresu tematycznego zadań realizowanych metodą projektową.

Przygotowywane programy zajęć będą miały charakter wariantowy i będą dopasowywane do aktualnych warunków pogodowych, a także do każdej grupy uczniów.

Jednodniowe zajęcia żeglarskie zostaną zrealizowane każdorazowo na najbliższym szkole akwenie, w miejscu do tego przystosowanym. Uczniowie uczestniczący w danym dniu w zajęciach zostaną odebrani o umówionej godzinie spod szkoły i przewiezieni autokarem na miejsce zajęć. Na miejscu nastąpi podział na załogi z uwzględnieniem podziału na grupy projektowe.

Zajęcia będą przeprowadzane przez doświadczonych w prowadzeniu zajęć z dziećmi i młodzieżą sterników. W miejscach realizowania zajęć, będziemy korzystać z miejscowej kadry, co usprawni przeprowadzanie zajęć. Ponadto to, że uczestnicy poznają nie tylko miejsce w najbliższym sąsiedztwie, gdzie można uprawiać żeglarstwo, ale zapoznają się pracującymi tam instruktorami może być zachętą do kontynuowania przygody z żeglarstwem w przyszłości, a to jest dalszym krokiem na ścieżce rozwijania kompetencji kluczowych i budowania poczucia tożsamości regionalnej.

Uczniom podczas warsztatów towarzyszą nauczyciele – szkolni opiekunowie grup projektowych. Transport zapewniony w ramach projektu.

Realizacja zajęć:

I semestr roku szkolnego 2012/2013: 50 grup (ok. 400 uczniów)

II semestr roku szkolnego 2012/2013: 575 grup (ok. 4600 uczniów)

Ad. 5. Edukacyjno-żeglarskie pikniki naukowe *(odpowiedzialny Partner – Fundacja Navigare)*

Regionalne edukacyjno-żeglarskie pikniki naukowe – to wydarzenia specjalne, które będą realizowane w formie nagrody dla najaktywniejszych szkół lub jako forma aktywizacyjna na obszarach, na których zaangażowanie w projekt jest niższe od pierwotnych

oczekiwać. Zadaniem wydarzeń specjalnych jest rozwijanie zainteresowania uczniów edukacją morską, rozwijanie kompetencji kluczowych, integrację społeczności lokalnej w aktywnościach związanych z tematyką morską, w atrakcyjnej dla uczestników formie. Pikniki będą się odbywały w kluczowych miejscach, ale będą miały szeroki zasięg – zaproszenie obejmie nie tylko uczniów danej szkoły, ale uczniów z kilku szkół danego rejonu, ich nauczycieli, rodziców, przedstawicieli lokalnych władz i miejscowego świata biznesu. Spotkania będą miały formułę pikniku naukowego, gdzie kluczowe wydarzenia będą się odbywały na scenie głównej, a poszczególne aktywności będą miały miejsce przy stanowiskach, gdzie ilość widzów/uczestników pozwala na interaktywne spotkanie z nauką i wiedzą.

Na charakter każdego z pikników będzie miało wpływ zaawansowanie prac prowadzonych metodą projektu, dzięki czemu na różnych etapach realizacji zajęć pikniki będą inspirowały do podjęcia poszczególnych tematów, wspomagały wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji wybranych zagadnień lub stanowiły okazję do prezentacji zrealizowanych prac.

Zakładamy, że w piknikach udział wezmą wszystkie grupy uczniów wraz ze swoimi nauczycielami, którzy dojadą samodzielnie do jednej wytypowanej na terenie powiatu szkoły, gdzie będzie organizowany piknik.

Realizacja:

2 pikniki: I semestr 2012/2013

8 pikników: II semestr 2012/2013

Ad. 6. Obozy żeglarskie (odpowiedzialny Partner – Fundacja Navigare)

Obozy żeglarskie – wakacyjne obozy żeglarskie będą nagrodą dla autorów najlepszych prac zrealizowanych metodą projektu, którzy zostaną wyłonieni w **konkursie projektów**. Do udziału w obozach zostanie zaproszonych w ciągu dwóch lat trwania projektu 10% uczestników projektu (500 uczniów w roku szkolnym 2012/2013 oraz 500 uczniów w roku szkolnym 2013/2014). Każdy turnus będzie trwał 8 dni, z czego 4 dni będą z zakwaterowaniem w ośrodku - marinie, a 4 dni to rejs z zakwaterowaniem na łódkach. Zakres merytoryczny zajęć żeglarskich realizowanych na obozach, tak jak w przypadku praktycznych zajęć żeglarskich, sprzyjać będzie kształtowaniu kompetencji kluczowych. Udział w obozie (w tym noclegi, wyżywienie, instruktorzy) bezpłatny.

Transport uczniów na obóz zapewniony w ramach projektu.

Realizacja: lipiec, sierpień 2013

4 września 2012 r.